

Морозов Олексій Юрійович

журналіст видання The Village Україна;

магістр спеціальності «Арт-медіа»

Навчально-наукового Інституту журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Morozov Oleksii

Journalist of The Village Ukraine Media Outlet;

Graduate of Master’s Program «Art Media» of the

Educational and Scientific Institute of Journalism of

Taras Shevchenko National University of Kyiv

**ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНСЬКІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ
USE OF PROGRAMS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN
UKRAINIAN JOURNALISM**

Анотація. Основною метою цієї статті є проведення всебічного аналізу й дослідження програм і сервісів на основі штучного інтелекту, які використовують українські журналісти різних видань і різних спрямувань – від журналістики розслідувань до лайфстайл-медіа. Зараз штучний інтелект інтегрується у велику кількість технологічних рішень по всьому світу. Саме через це штучний інтелект проникає у сфери пов’язані зі спрощенням життя людини, зокрема й у професійні сфери, серед яких і журналістика. Використання штучного інтелекту в журналістській роботі це не тільки автоматизація частини роботи, наприклад, розшифрування текстів, систематизація великої кількості даних або використання ШІ для пошуку зображень чи частин тексту, а й річ, яка

ставить питання щодо етичних норм: чи етично використовувати штучний інтелект в журналістській діяльності? Чи потрібна обов’язкова перевірка даних, які опрацювала нейронна мережа, і чи є тоді від нього користь для журналіста? Ця стаття – це спроба почати збирати аналітичні дані й коментарі професійних журналістів, їхній досвід, а також спостереження щодо використання штучного інтелекту. Крім того, у цій статті представлений перелік сервісів, які використовують деякі журналісти в Україні.

Ключові слова: журналістика, штучний інтелект, програма, медіа, машинне навчання, нейронна мережа.

Summary. The main goal of this article is to carry out a comprehensive analysis and research of programs and services based on artificial intelligence, which are used by Ukrainian journalists of various media outlets and different journalistic genres – from investigative journalism to lifestyle media. Artificial intelligence is now being integrated into a large number of technological solutions around the world. It is because of this that artificial intelligence penetrates into areas related to the simplification of human life, in particular into professional areas, including journalism. The use of artificial intelligence in journalistic work is not only the automation of part of the work, for example, deciphering texts, systematising a large amount of data or using AI to search for images or parts of text, but also something that raises questions about ethical norms: is it ethical to use artificial intelligence in journalism? Is it necessary to check the data processed by artificial intelligence, and is it useful for the journalist if they have to do so? This article is an attempt to begin collecting analytical data and comments from professional journalists, their experiences and observations regarding the use of artificial intelligence. In addition, this article presents a list of services used by some journalists in Ukraine.

Key words: *journalism, artificial intelligence, programs, media, machine learning, neural network.*

Постановка проблеми. Журналістика в Україні не стоїть на місці й розвивається разом із сучасними технологіями, як і штучний інтелект, що почав стрімко розвиватися з початку ХХ століття. Нейронна мережа здатна майже миттєво розшифрувати записи, формувати заголовки або ідеї для текстів, редагувати й систематизувати великі об’єми даних. Використовувати це на свою користь – велика перевага в світі медіа, де швидкість і точність – це запорука успіху. Втім, ціна помилки в журналістиці є високою. Журналісти мають не просто використовувати подібні сервіси, але також мінімізувати ризики, пов’язані з імовірними помилками ШІ. Більше того, гостро стоїть питання використання штучного інтелекту, який завдяки машинному навчанню використовує роботи авторів, які могли би бути проти цього.

Мета статті. Провести власне дослідження і зібрати перелік програм на основі штучного інтелекту, які використовують сучасні українські журналісти, а також дослідити етичну й практичну доцільність їх використання.

Основні результати дослідження. Хоч поняття «штучний інтелект» стало напрочуд популярним останні десять років, його ще в 1950-х роках, а саме в 1955-му, ввів науковець Джон Маккарті, який провів воркшоп в англійському Дартмуті, де й уперше використав це словосполучення. На його думку, це «наука й інженерія створення розумних машин» [1, с. 1]. За цей час машини розвинулися, а люди навчили виконувати їх безліч задач. Письменник Ендрю Берджес виділяв вісім речей, на які здатен штучний інтелект, розділивши їх порівну на дві групи: розпізнавання зображень, мовлення, пошук і кластеризація; а в другій групі, які зосереджено на з’ясуванні базової інформації про те, що ж відбувається. У другому наборі з

чотирьох: розуміння природної мови, оптимізація, передбачення і розуміння [2].

Британський підприємець у сфері штучного інтелекту Мустафа Сулейман зауважив для видання *Forbes*, що кожна хвиля технологічних змін – від двигуна внутрішнього згоряння й до інтернету – щоразу з'являлися з усе меншим проміжком часу. На його думку, сучасному суспільству не доведеться чекати 20-30 років, щоб ШІ «докорінно змінив життя людей» [3]. Із цим твердженням можна погодитися, адже вже зараз штучний інтелект змінює життя людей, зокрема й журналістів.

Як саме сучасні українські журналісти використовують штучний інтелект в своїй роботі? Журналіст-розслідувач видання «Схеми: корупція в деталях» Георгій Шабаєв використовує сервіси Gemini, ChatGPT, Google PinPoint та Midjourney. Так, Gemini підходить для більш точного пошуку якоїсь інформації, для написання повідомлень або аналізу тексту. Крім того, Gemini можна дати задачу придумати заголовок чи структуру тексту, щоб надалі відштовхуватись від неї. Попри це, зазначає Шабаєв, він ніколи не бере за основу те, що придумав штучний інтелект: «Це скоріше як спитати думку в колеги». За його словами, це допомагає лише у близько 30% випадків, утім, нейронна мережа таки може наштовхнути на хід думок. Із цієї думкою погоджується й Іван Чернов, який писав для *The Page* та *Vgorode*. На його думку, ChatGPT добре підходить для того, щоб сформулювати нестандартний заголовок, але цей матеріал він використовує винятково для натхнення. Платна й розширена версія ChatGPT – це інструмент, який добре підходить для аналізу PDF-документів, тоді як Google PinPoint – для розшифрування записів.

Які ще сервіси використовують українські журналісти для цього? Так, журналістка редакції *Liga* Дар'я Крутько використовує для розшифрування *Turboscribe*. Обидва сервіси створені, щоб працювати з англійською мовою, однак здатні розшифровувати записи українською мовою, хоч і не з такою

ж точністю, як англійською: подекуди виникають зайві букви, а подекуди зникають потрібні. Попри це, зрозуміти суть вдається, підтверджують емпіричні дослідження. Опитані журналісти зазначили, що етичних пересторог у тому, як вони використовують штучний інтелект не вбачають, адже завдання для нейронної мережі – це лише первинний етап опрацювання інформації, який після цього шліфують або повністю переписують.

Штучний інтелект в журналістиці також можна використовувати, щоб працювати з картинками. Наприклад, Midjourney може згенерувати зображення на будь-яку задану тематику, але щоб використовувати його в журналістському матеріалі потрібно обов’язково або вказати, що це згенероване зображення за допомогою ШІ, або використовувати це зображення як приклад або макет, технічне завдання для дизайнера.

Висновки. Хоч штучний інтелект ще не повністю досяг свого потенціалу, він уже впливає на роботу журналістських редакцій по всій Україні. Так, більшість користується сервісами, які можна назвати «базовими», тобто такими, що виконують будь-які завдання: ChatGPT та Gemini. Крім того, майже всі опитані журналісти працюють зі спеціалізованими програмами, що розшифровують аудіозаписи: Google PinPoint, Goodtаре або Turboscribe. Крім того, журналісти використовують Midjourney для створення референсів для зображень, які пізніше може зробити дизайнер. Попри це, робота нейронних мереж наразі, з чинним станом штучного інтелекту, має слугувати лише як підготовчий етап для роботи журналістів й аж ніяк не може бути готовою роботою.

Література

1. Artificial Intelligence Definitions. *Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence*. 2020. URL:

<https://hai.stanford.edu/sites/default/files/2020-09/AI-Definitions-HAI.pdf> (дата звернення: 09.07.2024).

2. Zecovic E. The Executive Guide to Artificial Intelligence Summary. *12min*. 2019. URL: <https://blog.12min.com/the-executive-guide-to-artificial-intelligence-pdf-summary> (дата звернення: 09.07.2024).

3. Marr B. The Biggest AI Trends in The Next 10 Years. *Forbes*. 2024. URL: <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2024/02/19/the-biggest-ai-trends-in-the-10-years/> (дата звернення: 09.07.2024).

4. Васьківська О. Є. Технології штучного інтелекту в журналістиці сучасності. *Авіація в XXI столітті» – «Безпека в авіації та космічні технології: матеріали X конгресу*. Київ: Національний авіаційний університет, 2022. С. 6.2.107-6.2.111.

References

1. Artificial Intelligence Definitions. (2020). *Stanford University Human-Centered Artificial Intelligence*. URL: <https://hai.stanford.edu/sites/default/files/2020-09/AI-Definitions-HAI.pdf>.

2. Zecovic, E. (2019). The Executive Guide to Artificial Intelligence Summary. *12min*. URL: <https://blog.12min.com/the-executive-guide-to-artificial-intelligence-pdf-summary>.

3. Marr, B. (2024). The Biggest AI Trends in The Next 10 Years. *Forbes*. URL: <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2024/02/19/the-biggest-ai-trends-in-the-10-years/>.

4. Vaskivska, O.E. (2022). Technologies of artificial intelligence in modern journalism. *Aviation in the XXI century» – «Safety in aviation and space technologies: materials of the X congress*. Kyiv: National Aviation University (pp. 6.2.107-6.2.111) [in Ukrainian].